

U U' ITZ'IB'A B'EN U SANTIAGO

Yol ti' u u' tza'

Aatz u u' tza', a' tz'ib'an u Santiago, kamal a' chit itz'ib'ata' aas ye'-sajichi ix'e't u ya'b' 47 — 48 m.t.J. Tu Jerusalem itz'ib'av k'asu'l tu u yolb'al griego. Utz a' taq'vu b'en xe' q'u niman tetz u Jesusus, k'uxh til chaj ko'xh atilka.

Aatz u Santiago nital tza', a' vitza'q' u Jesusus. Aya' va'l txaal tu q'u chusulib' aas si'an q'esalail tixo'l. Choktaj U Tio 13.55; U Kuxh 6.3; Q'u B'a'nla Chaj Kam B'anel (Hechos) 2.17; 15.13; 21.18; Q'u Niman Tetz u Jesusus Tu Galaacia 1.19; 2.9, 12. Pek yit' a' koj a' va't u Santiago va'l Jacobo ib'ii majte; aya' vik'aol u Zebedeo. Nimna'l tu q'ul ichusb'al aas Israeel. A' nititz'a u Santiago, q'u niman tetz u Jesusus q'u'l Israeel majte tan, kaanaich ipaal tu mamaj il tza'l. Tiira xo'veb'al mamaj peena nichpaa-salik tu u ijlenal tu Roma. Nichik'achax toztotz. Nichtoksal tu tze'. Nich-ik'onax ko'p xo'l b'alam, ti' ku'en aas minima u Jesusus.

A' u jatxb'al tib' q'u yol tu u u' tza'.

- 1) 1.1 Nitaq' b'en chajlichil.
- 2) 1.2-11 Nital ti' u txumb'al va'l xe' Tiohx nik'asku'l.
- 3) 1.12-18 Niyolon ti' u paalchil tu il tza'l.
- 4) 1.19-27 Nital ti' vib'anle' kam q'u'l nital u yolb'al Tiohx.
- 5) 2.1-13 Nitale' aas yit' b'a'n koj aas atil tel aanima sab'anaxi.
- 6) 2.14-26 Nital ti' vik'uchax tu kub'anone' aas k'ujlel kuk'u'l ti' u Tiohx.
- 7) 3.1-12 Nitale' aas yansanal u taq' u aanima.
- 8) 3.13-18 Nital ti' u b'a'nla txumb'al va'l xe' Tiohx nik'asku'l.
- 9) 4.1-10 Nitale' aas yit' b'a'n koj oj b'a'n uchchil ti' q'u paav tu u vatz tx'ava' tza'.
- 10) 4.11-12 Nitale' aas yit' b'a'n koj sako'xhyolax aanima ti' kam ni'ane'.
- 11) 4.13-17 Yit' b'a'n koj sako'xhb'anax k'u'l ti' u taab'ab'en.
- 12) 5.1-6 Utz yit' b'a'n koj kam si'an u tx'iiol iq'ii tu q'u me'b'a'.
- 13) 5.7-20 Nital ti' vitx'akax q'u kam utz, viq'ilal isik'lel Tiohx.

U U' ITZ'IB'A B'EN U SANTIAGO

Ichajlichil q'u niman tetz u Jesusus

1 1 Nuntz'ib'a b'en u u' tza', in Santiago, taq'onom u Tiohx utz, taq'onom u kuB'aal Jesucristo. Nivaq' ichajlichil kajay q'ul itu'xh ixalam kab'laal q'ul ik'aol u Israeel, q'u'l til chaj ko'xh paximalku b'en tib'.

U toke' kantu' nitul q'u tza'l ti' q'u niman tetz u Jesucristo

2 Tiira txuq'txunojex hermanos, k'uxh jatvatzul ko'xh tza'l sapaalk'ex. **3** Tan ti' vik'uje' ek'u'l ti' u Tiohx k'uxh nepaal tu tza'l cheel utz, epaciensia nitaq'e'; ech tii sa-xaano'k'ex k'atz u Tiohx. **4** Tan oj atil epaciensia tu q'u tza'l, echen setaq' yak'il k'atz u Tiohx. Ech tz'ajelex seb'an tu vetatin k'atza, q'anb'ichil seb'an k'atza. Ech ye'xhkam sesavs'a.^a

5 Ech ab'iste sete ye'k itxumb'al, ijaj tu u Tiohx. Utz sa'aq'ax sib'al itxumb'al. Tan kam koj satal u Tiohx oj kam sajalju te. **6** Loq' k'ujloj ek'u'l aas sek'ul va'l nejaje'; ye'k saka'tziiunex. Tan aatz u aanima va'l

nika'tziiune', ech b'anel taq'o va'l ni'an vipilq'a'txan u mar tu kajiq'. Va'l ko'xh ichelke'pune'. Ye'k ma'l tatib'al tinujul.^b **7** Ech ab'il va'l ech ni'an tzi', ye' ko'xh i'an ik'u'l aas sa'aq'ax tetz tu u kuB'aal. **8** Tan paarten nititz'a cheel utz, parte tepaj nititz'a ech q'ejal. Yit' txaklel koj vi-txumb'al b'a'n'il tu kajay q'u kam ni'ane'.

9 Pek txuq'txunoj u niman tetz u Jesusus va'l k'uxh yit' techal koj u tatin tu u vatz amlika tx'ava' tza' tan, techal u tatin k'atz u Tiohx.^c **10** Utz aatz q'u niman tetz u Jesusus q'u'l tx'iiol iq'ii, q'u'l yit' je'naj koj iatz, txuq'txunoj k'atz u Tiohx majte. Tan tootzajle aas sako'npaal u tx'ii-b'al iq'ii. Ech ku'en a' vixu'm ma'l xajtze' aas niko'nipaale', yit' b'enamen koj tatine'.

11 Pek aatz q'u'l ta'xh k'ujlekk ik'u'l ti' u tx'iiib'al iq'ii, sako'n-sotz xo'l q'u tetz. Echa' u xajtze' aas nitzaje' nitelul ik'achon u q'ii. Utz nichajpu vixu'm. Ech nisotz vitx'anelil u xu'm.^d

^a **1.4** Choktaj Q'u Niman Tetz U Jesusus Tu Roma 5.3-5; B'axa U' Itz'ib'a U Lu' 1.6-7.

^b **1.6** Choktaj U Santiago 3.13-17; u Reyes I 3.7-12; U Tio 7.7-11; U Xhan 16.23-24.

^c **1.9** Choktaj u Jeremias 9.24.

^d **1.10-11** Choktaj u Isaias 40.6-7.

Viq'i'l q'u tza'l ti' u atinchil
k'atz u Jesusu

12 Chi'b'eb'al tetz u aanima va'l ni'xhimaj tib' ti' ib'anax u tacha'v ti' paav. Tan aatz ma't imajtu tib', sa'aq'ax ma'l ichoo-b'al tu u Tiohx. Aya' u tiichajil tu u b'enq'ii b'ensaj. Echa' koroona sataq' te. Tan a' va'l alel tu u Tiohx aas sataq' tu q'u'l tz'ejel taanima ti'.^e **13** Utz oj ab'il ma'j nitachva ib'anax u paav, ye' ko'xh tala aas u Tiohx nioksan u acha'v k'atza tzi'. Tan aatz u Tiohx, ye'kax tachva ib'anax u paav. Ye'xhkam nitoksa acha'v k'atz aanima ti' ib'anax u paav majte. **14** Pek u tacha'v atko'xh u aanima nipiton ok ti' ib'anaxe'. Anat niaq'on tzii saiq'ol b'en tu u paav. **15** Tan a' nicheek u paav tu u tachvale'. Utz aatz tek ma't ib'anax u paav, kamyu u aanima vatz u Tiohx.

16 Ech ye' ko'xh sotz ek'u'l unhermanos. **17** Tan aatz kajay q'u kam q'u'l tiira b'a'n utz,

tx'anel nikuk'ule', a' nik'asku'l xe' u kuTat va'l b'anon q'u txij-txub'al tu amlika; a' nioyan. Utz ye'xhkam nijalpu u Tiohx tzi', jatu koj sich'expu vitxumb'al.

18 Utz a' va'l i'an itxumb'al qi' aas taq' kutiichajil tiq'aq'al kunimat viyolb'al, va'l inujul. Ech o' siatz q'u techalla b'axa vatz chikob'e'm nitoksal siatz.^f

Vik'uchax tu kub'anone'
aas nikunima u Tiohx

19 Echixe'at unhermanos, itz' chit exichin kajay ex, oora setab'i q'u kam. Pek b'uuch sayolonex. Utz b'uuch saul ek'a'nal. **20** Tan aatz u aanima va'l oora ko'xh tul ik'a'nal, ye'xhkam ni'an vijikomal va'l isa' u Tiohx. **21** Ech toke' majtaj etib' ti' ib'anax kajay q'u kam q'u'l ye'xtxoj vatz u Tiohx, q'u paav kajayil q'u'l kaana b'ioj. Tuch' maanxhoil senima u yolb'al Tiohx va'l alaxnaj tek sete utz, oknajop tetaanima. Tan a' va'l sa- iq'onb'enex tu u tiichajil tu b'enq'ii b'ensaj.

^e **1.12** Choktaj Q'u Kam Ib'axab'sa Ik'uchax U Tiohx (Apocalipsis) 2.10. Aatz ko'xtene nichtaq'ax ma'l ikoroona q'u'l nichib'an kanaal echaib' tu saach. Ma'l kokos q'ab' tze' nichije' tivi'. A' vija'mel, oksab' iq'ii ti' va'l nichiane'. Nital u Santiago aas u Tiohx sa'aq'on ija'mel, u tijle'm q'u aanima q'u'l nitx'ak q'u tza'l, ti' inimal u Jesusu.

^f **1.18** Choktaj u B'axa U' Itz'ib'a U Lu' 1.23. Aatz motx ik'asu'l q'u Israeel tu Egipto, alax te tu u Tiohx kam samotxi'ane'. Taq' mantaar te ti' vivatz q'u'l ichikob'e'm, echa' nital u Eexodo 23.16-19. A' nichus te niyolonka aas echen sak'amab'el tu q'u aanima ti' q'u vatz ichikob'e'm nitaq'ax tu u Tiohx. Ech nichian nimla q'ii ti' u vatz triigo, tetz cebada utz, tetz uuva. Choktaj u Eexodo 34.22, 26; u Deuteronomio 18.4; 26.10. Aatz q'u b'axa chaj vatz chikob'e'm. Aya' q'u oya nitaq'ax tu u Tiohx. A' va'l nik'am ti' u Santiago tza' aas: "Echa' o' b'axa vatz chikob'e'm". Chia.

22 Utz b'antajex b'anol tetz va'l nital u yolb'al Tiohx. Ye' ko'xh eb'ana aas ex ko'n ab'in tetz. Tan oj ech seb'ane', ex atko'xh nesotzsa je' ek'u'l.

23 Tan aatz u aanima va'l loq' ko'xh ab'in tetz u yolb'al Tiohx utz, yit' b'anol koj tetz, ela tuch' u aanima atzi' va'l nisaji ivatz tu espejo. 24 Nitile' kam b'anel tu vivatz, pek niko'nisotz sik'u'l aas nib'ena', nitel vatz u espejo.

25 Pek aatz u aanima va'l tinujul nitaq' yak'il ti' inimal u yolb'al Tiohx, ye' nisotz sik'u'l va'l nitab'i. Chi'b'eb'al saelku tu q'u kam si'ane'. Tan a' tii ninima vi-mantaar u Tiohx va'l nichitpuno' tu u paav.

26 Ech oj atil ma'j aanima texo'l aas tiira ato'k k'atz u Tiohx nitale', kam koj satxakunka untz'oj ye'xh b'oj nimaj vitzi' ti' talax ye'xtxojla yol. Sotznaj ik'u'l atzi'. 27 Tan aatz u kam va'l tiira b'a'n utz, techal vatz u Tiohx, u kuTat, aya' va'l salochax q'u aanima q'u'l ye'kan itxutx ib'aal. Utz salochax q'u txakay ixoj aas nipaal tu me'b'i'l tu tza'l. Utz sauch kuentaib' ti' u paav tu u vatz amlika tx'ava' tza'.^g

**U ye'xtxojla txumb'al
aas at tel aanima**

2 1 Nival sete hermanos, ye' ko'xh eb'ana aas atil tel aanima sevatz tu venimat u

techalla kuB'aal Jesucristo. 2-3 Tan echa' tzuta. B'a'n si'ane' aas tuul molel etib', so'oko'p ma'j tx'iiol iq'ii texo'l, a' b'oj b'a'nla q'an ch'ich' ixkol q'ab' ato'k taq'o utz, b'a'nla oksa'm ato'k taq'o majte. Ech ta'xh setile' aas techal q'u toksa'm, tx'anel setile'. Utz setal te ech tza': —Ni'axh, ku'en tu u b'a'nla k'ujleb'al tzuta.— Chajex te. Tuul so'oko'p va't aanima aas me'b'a', q'a'l oksa'm. Utz setal te ech tza': —Ni'axh, txakach ko'xh b'oj tzuta.— Chajex te. Oj yit' i' utz: —K'ujach ku'en vatz tx'ava'.— Chajex te.

4 Unchee' atil tel aanima sevatz texo'l tu va'l neb'ane' atzi'. Utz netaq' b'en etib's tx'olol tetz inujul aanima ti' q'u tatine'. Loq' onkonil atil tetxumb'al.

5 Hermanos, tii'in seti' utz, nival sete aas antu vetitxaa q'u me'b'a' u Tiohx tu u vatz amlika tx'ava' tza'. Ech tx'iiol iq'ii tu vik'uje' ik'u'l ti' u Tiohx si'ane' k'uxh ye'k maas ipuaj. Utz samotxetzan ti' vi-Q'esalail u Tiohx, aya' va'l ala'tzi'imal tu q'u'l tz'ejel taanima ti'.^h 6 Utz aatz ex, aal neteesa iq'ii q'u me'b'a' tu va'l neb'ane' tzi', k'uxh q'u tx'iiol iq'ii q'u'l niyuch'unex. A' q'u'l nixochonex, nijuxunb'enex vatz q'u q'atol tzii. 7 A' q'u'l

^g 1.27 Choktaj u Isaias 1.16-17.

^h 2.5 Choktaj U Lucas 6.20; u Isaias 66.2.

niyoq'on vib'a'nla b'ii u Jesusus majte. Aya' u b'ii va'l vet'ok'ex ti' inimale'.

8 Pek tiira b'a'n oj nojchit senima vimantaar u Tiohx va'l tz'ib'amalka nital ech tza':

—Tii'axh ti' q'u aanima echat ko'xhtu' na'an sai'.— Chia.ⁱ

9 Ech oj atil tel aanima sevatz, tu paav niku'k'ex. Utz atil epaav vatz u Tiohx ti' iqelax vimantaar.

10 Tan oj atil ma'j aanima aas tiira ninima kajay q'u mantaar, pek tuch' ko'xh ma'j sayolpika, vetiqellu q'u mantaar kajayil atzi'. **11** Tan aatz u Tiohx va'l alon aas: —Eteesach etib' tu b'ey tuch' aanima yit' ek'ulel koj.— Chia. Anko'xh va'l alon aas: —Yatz'onich'ex.— Texh majte. Ech toke' k'uxh ye'k sateesa tib' ma'l aanima tu b'ey tuch' aanima yit' ik'ulel koj, pek sayatz'oni, vetiqellu u mantaar atzi'.^j **12** Ech kuenta'ex ti' va'l netale' utz, va'l neb'ane'. Tan sa'naltx'olax kunujul vatz u mantaar tetz chitpichil va'l atilk'o'. Tan chitpinajtek'o' cheel. **13** Utz aatz u aanima va'l ye'xh b'oj txumu vatz tzix'e', sa'-kojtxumlu b'oj iatz majte aas la-tx'olax inujul kajay q'u aanima tu u Tiohx. Tan aatz q'u aanima q'u'l nitxum iatz imol, b'a'n saelku vatz q'u'l ta'xh nitx'ol inujul ipaav aanima.

Vib'anax q'u b'a'n'il oj nojchit nimal u Jesusus

14 Hermanos, ye'xhkam sa-txakunka k'uxh k'ujlel ik'u'l ma'l aanima ti' Tiohx satale', oj ye' nik'uch tu vib'anone'. Yit' tuch' ko'nkoxh vik'uje' ik'u'l sa'tek-chitpu tu q'ul ipaav. **15** Tan echa' tzi'. Atil ma'j niman tetz u Jesusus siya'ta toksa'm, oj tech-b'ub'al majte tetz jun q'ii utz, ye'xhkam chit ma'j setaq' te tu va'l niya'ta. **16** Pek aal sako'n-etale te: —Kuxh tx'anel ab'ena'. Jal ooksa'm utz, noj atzujb'e iib'.— Chajko'nex te. Kam koj sa-txakunka. **17** Oj ye' nikuk'uch tuch' kub'anone' aas nojchit k'ujlel kuk'u'l ti' inimal u Tiohx, paat ye'xhkam nik'uje' kuk'u'l ti' u Tiohx atzi'. Echa' kamnaj qatin vatz Tiohx.

18 Utz kamal atil ma'j sa'alón: —Aatz axh, ta'xh na'ane' va'l k'ujlel ak'u'l ti' u Jesusus. Pek aatz in, k'ujlel unk'u'l ti' utz, nunb'an q'u kam b'a'n. Ech çkani'ch b'oj vilta' aas k'ujlel ak'u'l ti' u Jesusus oj ye' sak'uch tu vab'anone'? Pek saveeti sunk'uch see tu vunb'anone' aas nojchit k'ujlel unk'u'l ti' u Jesusus.— Chaj. **19** Ech yit' chuspi ko'nkoxhtu' sanima aas atil Tiohx, aas ma'l ko'n Tiohx atile. B'a'n va'l na'ane' aas nanima. Pek loq' aatz q'u tx'i'li'inaj tan, ninima majte aas

ⁱ 2.8 Choktaj u Leviitico 19.18.

^j 2.11 Choktaj u Eexodo 20.13-14.

ma'l ko'n Tiohx atile. Utz ni-t'unt'u'lan siatz tu xo'val tan, ye'xhkam ni'an vitxumb'al.

20 Pek jokoj tavi', txoxkinla aanima, aas ye'xhkam sayolon-ka oj ta'xh sa'an va'l sak'uje' ak'u'l ti' u Tiohx utz, ye'k sak'uch tab'anone' aas k'ujlel ak'u'l ti' Tiohx! **21** Echa' u kuk'uy kumam Abrahaam tan, tu vib'anone' ik'uchva aas k'ujlel ik'u'l ti' u Tiohx. Si'ch-iyatz' je' vik'aol ti' toksal tx'olo'm vatz u Tiohx. Echixe'at aq'ax b'ens b'a'n tu u Tiohx.^k

22 Ik'uch tu vib'anone' aas nojchit k'ujlel ik'u'l ti' u Tiohx. Ech tz'ajel vik'uje' ik'u'l u Abrahaam ti' u Tiohx i'ana.

23 Utz nojchit va'l nital u Yolb'al Tiohx ti' ech tza': —Tiira k'uje' ik'u'l u Abrahaam ti' u Tiohx, echixe'at aq'ax b'ens jikom tu u Tiohx.— Chia. “Tamiigo Tiohx” chu tek te'l u Abrahaam ti'.^l

24 Ech at noj b'enku sete tan, nitaq' b'ens b'a'nla aanima u Tiohx ti' vib'anon majte; yit' ta'n ko'n koj ti' vik'uje' ik'u'l ti'.

25 Ech paje' u Rahaab; aya' u aa paavla ixoj. Aq'ax b'ens b'a'n tu u Tiohx ti' va'l i'ana. Tan taq' iposaada unjolol q'u chaj. Iloch ti' ikoltu tib'. Utz ichok va't ib'ey telab'al.^m **26** Ech ye'k itxa'k oj ta'xh nikub'ane' va'l k'ujlel kuk'u'l ti' u Tiohx utz, ye'xhkam

nikuk'uch tu kub'anone'. Ela tuch' u chi'l atzi' aas kamnaj oj ye'k taanxelal.

Q'u yuch'u'm ni'an u qaq'

3 1 Hermanos, ye' ko'xh eb'ana aas sib'al sete sab'ens chusul. Tan etootzajle aas aal sa'xhalax iku' choob'al qi', ab'iste o' nikuchusune' oj kam ko'xh nikub'ane'.

2 Tan kajay o' nikuyolpe'. Pek oj ab'il ma'l ye' niyolpu ti-yolone', tiira tz'ajel atzi'. Utz nitx'ol imajtu tib' ti' kajay q'u kam ye'xtxoj majte. **3** Tan echa' va'l nikub'an tu q'u chee aas niqoxsa ifreno titzi'. Niqole' ti' iq'ipl ivi' taq'o. Utz ech niqiq'o b'en u chee til kusa'. **4** Ech paje' q'u vaarko tan, ma'l ko'n tal olib' tetz niq'on ib'ey tu u olin tetz. Ech til ko'xh nitiq'ov b'en, k'uxh sib' chit ich'ie' utz, k'uxh kaana ik'o'pil tu mam kajiq'. **5** Utz ech va'l b'anel tu u qaq' majte. K'uxh ch'oo ko'xhtu' tan, mam yansa'm ni'ane'. Kaana ko'xh t'e'sla chaj kam nitale'. ¡Ela tuch' ma'j tal xamal aas so'ole' ti' taq'ax b'en b'olob' tu ma'j mam xo'l tze'! **6** Ela tuch' ma'l xamal u qaq'. Mama'la b'anol paav tatin sukuk'atza. Aal ni'xhtole' ti' ib'oyax tere'n u kuchi'l tu paav. Utz u xamal, u choob'al paav nilochon u qaq' ti' talax

^k **2.21** Choktaj u Geenesis 22.1-14.

^l **2.23** Choktaj u Geenesis 15.6; u Isaias 41.8.

^m **2.25** Choktaj u Josuee 2.1-21; 6.17, 23.

onkonil. Utz kam ko'n kam niyansa tu u vatz kuq'ii kusaj.ⁿ

7 Aal nitole' q'u aanima tu u vatz amlika tx'ava' ti' imajlu kajay q'u mamaj txokop. Nitaq' ku' imaaxhoil, k'uxh chi'olla txokop, k'uxh xich'omla txokop, k'uxh tx'i'la txokop utz, k'uxh txokop tu a'. **8** Pek ech koj u qaq' tan, ye'xhab'il mal'j nitole' ti' imajle'. Ma'l onkonla kam aas ye'k chit ijutze'a'. Echa' yatz'olla veneno u tatin sukuk'atza. **9** U qaq' nikub'amb'e ti' toksal iq'ii u kuTiohx, u kuTat tu Amlika. Utz a' paj nikub'amb'e ti' iyoq'ax q'u aanima, q'u'l a' en eesamal u Tiohx taq'o. **10** Ma'l ko'n ni'elku'l q'u ye'xtxojla yol utz, q'u b'a'nla yol, aya' u qaq'. Utz yit' b'a'n koj va'l ech tzi' hermanos. **11** Tan echa' tu mal'j chun a'. ¿Tz'oj tzik nichee k'ayla a' utz, chi'lla a' tuul? **12** Ech paje' u viikuxh. ¿Tz'oj tzik sataq' vatz olivo? Utz niko'xh u tze'il uuva sa'kojtaq' viikuxh. Echat ko'xhtu' u chun a'. Ye'xhkam nichee atz'amil a' tuul tuch' nojla a'.^o

Q'u nojla b'a'nla txumb'al

13 Oj atil mal'j aa txumb'al texo'l, aas atil tootzajib'al, ik'uch tu vib'anone!. Maanxho vitxumb'al si'an tu u tootzajib'al atile. **14** Pek ye'k setal txub'a'l setib'ilaj, niko'xh seje'sa etib' ti' q'u kam inujul. K'uxh kaana

chi'na'nk'u'lil tetaanima utz, vi-k'ayb'e k'u'l, ye'xh b'oj itxa'k emol sete. **15** Tan aatz u txumb'al va'l ech tzi', yit' xe' Tiohx koj nik'asku'l. Pek txumb'al ko'n tu u vatz amlika tx'ava' tza'; txokop txumb'al tetz u tx'i'li'inaj. **16** Tan til atik chi'-k'ulaib' utz, til atik ch'a'o, kaana txab'kin atile utz, jatvatzul ko'n paav atil majte. **17** Pek aatz q'u aanima q'u'l atil vitxumb'al u Tiohx k'atza, oksan paas tu xo'l, tiira jik, maanxho, txumul vatz, b'a'nla chaj txumb'al nik'uche'.^p Yit' ka'l koj ik'u'l utz, yit' ka'vatz koj. Sik'uch tu vib'anone' aas niman Tiohx. **18** Tan aatz q'u'l a' nititz'a u paas, a' nitoksa u paas tu xo'l. Ech a' iq'aq'al sik'ule' vijikomal.

U xaanich ok k'atz u Tiohx ti' imajax u paav

4 **1** Aatz q'u ch'a'o tuch' q'u yaajib' nichee texo'l, anko'xh nicheek tetaanima. Tan a' atik q'u achva ye'xtxoj tuul. A' va'l kexh ijuch'na'n tetaanima. **2** Netachva sachee mal'j etetz. Utz aatz ye' nicheea', nitekeyatz'on ti'. Nitekichi'na'n ek'u'l ti' emol. Ech neyaa etib' ti'. Aatz ye' netole' ti' ichée va'l esa', nitekech'a'oin ti'. Loq' k'uxh ye'k etetz, ti' ye' nejaj tu u Tiohx. Ye' nik'uje' ek'u'l ti'. **3** Utz k'uxh nejaj te, ye'xhkam nitaq' sete

ⁿ 3.6 Choktaj u Proveerbios 16.27.

^o 3.2-12 Choktaj u Proveerbios 18.21.

^p 3.13-17 Choktaj U Santiago 1.5.

tan, b'a'n koj va'l nejaje'.
 Onkonil atil tetaanima ti'. Tan a'
 esa' ma'l u kam va'l sako'n-
 eb'uch ti' ib'anax q'u ye'xtxojla
 chaj etacha'v. ⁴ iTiira ex qelol,
 elnajex tu b'ey! Tan ye' koj
 etootzaj aas oj b'a'n uchchil
 tuch' u ye'xtxoj tu u vatz amlika
 tx'ava' tza', b'a'n koj uchchil
 tuch' u Tiohx. Utz ka'va'l tiq'ol
 seb'an netxume'. Ech ab'il q'u'l
 a' isa' b'a'n tuch' u ye'xtxoj tu u
 vatz amlika tx'ava', ikoontra u
 Tiohx ni'enka. ^q **5** Tan loq'
 ko'nkoxh nital u Yolb'al Tiohx
 aas:

—Aatz u Tioxhla Espiiritu va'l
 oksamal kuk'atza tu u Tiohx,
 nojchit tiira a' isa' aas
 saqoksa tetz vitxumb'al.—
 Chia.

6 Ech u Tiohx salochono', o'
 niman tetz. Sa'xhtaq' vimam
 b'a'n'il qe. Tan nital tu viYolb'al
 ech tza':

—Ye' isa' q'u t'anb'a'nib' u
 Tiohx;
 pek niloch q'u'l maanxho.—
 Chia. ^r

7 Ech oksataj etib' ti' inimal u
 Tiohx. Ye' qeonex tu u tx'i'li'inaj
 utz, toj oojoj b'en sek'atza atzi'.
8 Xaanajok'ex k'atz u Tiohx, ech
 saxaan ok sek'atza majte.

Aq'tajka q'u paav neb'ane'.
 B'antaj tx'aatx'och tatin q'ul
 etaanima siatz, ab'iste ex ka'l
 tiq'ol seb'an netxume'. **9** Ilinojex
 ti' q'u paav neb'ane'. Utz k'ay-
 b'ojex. Vatzil etze'ne'; oq'ojex ti'
 ik'axale'. Vatzil etxuq'txune';
 txumunojex. **10** Aq'taj ku' etib'
 vatz u Tiohx; ech sit'anb'a'ex. ^s

Yit' b'a'n koj u teesal iq'ii aanima

11 Hermanos, ye' ko'xh
 eb'ana aas ye'xtxoj eyolon ti'
 emol. Tan iq'ii vimantaar u
 Tiohx niteesa ab'il a' ye'xtxoj
 iyolon ti' ma'j niman tetz u
 Jesusus. Utz niteesa iq'ii. Tan
 nipaasa tib' sii' vimol. Utz oj ech
 ni'ane', yit' niman tere'n koj tetz
 vimantaar u Tiohx; pek nitektaq'
 b'en tib' xeenal ti' tilaxe'
 nitzikinimale'. **12** Utz u Tiohx
 aq'onnaj tetz u mantaar. Ech
 ta'xh va'l satx'olon inujul q'u
 kam. Ta'xh va'l sachitpuni utz,
 sataq' b'en uchchil tu u choob'al
 paav. Pek aatz ex, ye'xhkam
 etijle'm tu u Tiohx aas a' setile'
 ab'il niniman u yolb'al Tiohx.

U toksal tiq'ab' u Tiohx va'l saqitz'a ib'anaxe'

13 Utz ab'itaj u yol tza' ab'iste
 ex q'atel chit ti' vetiempo
 setaq'o. Tan netale': —Cheel oj
 q'ejal se'eno' tu u tenam tza'.
 Utz ma'l ya'b' sakub'an tzi'. Sa-
 lakono' utz, sa'xhtx'akono'.—

^q 4.4 Choktaj u Isaias 1.21; u Jeremias 3.6-10; u Oseas 2.2.

^r 4.6 Choktaj u Proveerbios 3.34.

^s 4.10 Choktaj U Tio 23.12; B'axa U' Itz'ib'a U Lu' 5.6.

Che'ex. **14** Loq' aal ye'xh b'oj etootzaj kan chaj saya'k'ex q'ejal. Tan aatz u vatz eq'ii esaj tu u vatz amlika tx'ava' tza', ech ku'en a' ma'j sib'. Nichee un-mu'k'oj utz, oora ko'xh nisotze'.^t **15** Pek oksataj q'u kam tiq'ab' Tiohx. Ech setal tza': —Oj atil kutiichajil tu u kuB'aal, sakub'an va'l tza' oj va't va'l.— Chajex. **16** Pek ye'xtxoj oj ta'xh nipaal etetz. Etootzajitaj aas yit' b'a'n koj u t'anb'a'ib'. Ye'xtxoj. **17** Utz tu paav niku'k u aanima va'l tootzajle ab'iste u b'a'n, pek ye' ni'ane'.

Vitxakunsal q'u tx'iib'al q'ii

5 **1** Utz jab'itaj va'l tza', ex tx'iiol iq'ii! Q'eq'unojex tu oq'el ti' u choob'al paav va'l saku' seti'. **2** Saq'lee q'u tx'iib'al eq'ii. Utz sak'uxlu q'ul eb'a'nla chaj oksa'm tu pok'. **3** Sayan q'ul eb'a'nla chaj q'an ch'ich' puaj tuch' q'ul eb'a'nla chaj saj ch'ich'. A' u techlal vepaav va'l satxakun ti' itx'olax inujul eb'en tu choob'al paav; a' saoksanex tu u xamal. K'uxh mamaj tx'iib'al q'ii vetemol taab'aul tza', a' texh q'u ya'teb'al.^u **4** Tan je'yo'p isich'in q'u aanima q'u'l ni-taq'onin tzexe', xe' u Mam Tiohx u ilol tetz q'u kam kajayil. Tan nesub'e', ye' nechoo q'u ja'mel iq'ii ti' imoltu q'u vatz echiko-b'e'm. Ech ab'ili tu u Tiohx tu viq'ilat isik'let seti'. **5** Ma'xh

eb'anlu q'ul etacha'v tu u vatz amlika tx'ava' tza'. Kaana je'najla chaj kam neb'anb'e. Ye'xhkam nemaj etib' ti' ib'anax q'u kam. Ma'xh tzaq'yex, echa' itzaq' tooro vaakaxh aas oponyu u q'ii sa'tekpaq'axi. **6** Tan vetexoch jikomla chaj aanima. Utz vetetal ikame' k'uxh ye'k ipaav. Ta'xh netile' aas ye'xhkam nik'ulelane'; niko'xhitx'ajmi.

U tiq'ot tib' q'u niman tetz u Jesusus tib'ilaj si'ane'

7 Pek aatz ex hermanos, atoj epaciensia ti' q'u kam; q'i'taj ul nal u kuB'aal Jesusus. Ech seb'ane' u chikol aas ni'xhich'ia telu'l ivatz vichikob'e'm va'l nitaq' ku' tu tx'ava'. Ninalich'ia iku' u b'axa jab'al tuch' u ka'b' jab'al. **8** Ech atoj chit epaciensia utz, tii txaklojex. Tan tul texh u kuB'aal Jesusus.

9 Ye' ko'xh motx exoch etib' hermanos, ech ye'k sitx'ol enujul u Tiohx. Tan a' u tx'olol tetz inujul q'u kam utz, tul texhtu'. Atil tek vatz jub'al.

10 Hermanos, iltaj el etetz k'atz q'u o'tla alol tetz u yolb'al Tiohx q'u'l ul tib'ii u kuB'aal tan, iq'ii q'u tza'll motx paalka. Atich ipaciensia, k'uxh ye' nichisa'l ti' u yolb'al Tiohx. **11** Utz aatz sukuvatz, tiira chi'b'eb'al tetz tu u Tiohx, q'u'l iq'ii q'u tza'l. Ab'imal setaq'o atzi' kam va'l paalku u Job. Tan tiira iq'ii q'u

^t 4.13-14 Choktaj u Proveerbios 27.1.

^u 5.2-3 Choktaj U Tio 6.19.

tza'l. Utz ye' koj netile' kam u b'a'nil paasalik tu u Tiohx. Tan tiira txumul vatz u Tiohx; mam b'a'nil atil tzixe'.^v

12 Nipajval va't kam ib'o'q'ol sete hermanos. Oj kam setal-a'tzi'i tu u Tiohx, ye' ko'xh etoksa ib'ii ma'j kam tuul; niko'xh u Amlika utz, niko'xh u vatz tx'ava'; ye'xhkam ma'j kam. Ta'xhtzii oj "sa'i" chajex utz, sa'i atzi'. Pek oj "ye'ka" chajex utz, ye'k majte. Ech ye'k sa'alax iku' choob'al paav seti'.^w

13 Untz'oj atil ma'j nitilin sete, iq'ila isik'le Tiohx. Utz ab'il ma'j nitxuq'txune', ib'itza b'itzal tetz Tiohx. **14** Oj atil ma'j ya'v, isik'le q'u ansiano tu totztiohx. Ech siq'ila isik'le Tiohx ti', tib'ii u kuB'aal Jesusus. Sataq' je' aseite tivi'.^x **15** Utz si'an b'a'n u ya'v atzi', oj tiira k'ujlel ek'u'l tu veq'ilat esik'let Tiohx ti'. Sa'aq'ax itiichajil tu u Tiohx. Utz sakuyax q'ul ipaav oj ku'naj tu paav. **16** Echixe'at altaj setib'ilaj

kam ti' nek'axb'ixsav etib' utz, kuytaj etib'. Q'ilataj sik'letaj Tiohx setib'ilaj, ech samotxeb'an b'a'n. Tan ni'xhinujun viq'ilat isik'let Tiohx u jikomla aanima.^y

17 Echa' u Elias, u alol tetz u yolb'al Tiohx. Aq'ax te kam va'l ijaja, k'uxh aanima ku'en echa' o' tza'. Loq' tuch' taanima iq'ila isik'le u Tiohx. Ijaja aas ye'k saku' jab'al. Ech oxva'l ya'b' tuch' unnik'amte ye't ku' jab'al.^z

18 Utz xamtel tuul, iq'ila isik'le paj Tiohx aas saku' jab'al. Utz anchitu'. Xe't paj iku' u jab'al. Ech paj xe't ivatzin q'u chikob'e'm.

19 Hermanos, oj so'ole'ex ti' iq'aavo'k ma'l aanima k'atz vinujul aas ma'tich telka b'anel, b'a'n va'l seb'ane'. **20** Tan echa' u yol alelka aas: —Ab'il va'l nitole' ti' telka u aa paav ti' vib'ey, ela ko'xh tuch' ma'l aanxel veteteesal vatz u kamchil. Utz aal sakuylu sib'al paav taq'o majte.— Chu u yol.^a

^v **5.11** Choktaj u Job 1.21-22; 2.10; u Salmos 103.8; 111.4.

^w **5.12** Choktaj U Tio 5.34-37.

^x **5.14** Choktaj U Kuxh 6.13; U Lucas 10.34.

^y **5.16** Choktaj u Reyes I 17.1; 18.1.

^z **5.17** Choktaj u Reyes I 18.42-45.

^a **5.20** Choktaj u Proveerbios 10.12.